

AUTHOR _____

NO. 5648

TITLE הקדמת דברי אפיון

RR _____

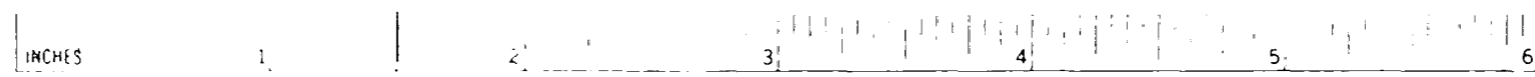
IMPRINT CONSTANTINOPLE, CA. 1510

CALL NO. _____

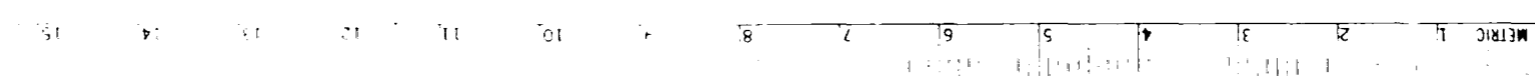
DATE MICROFILMED _____

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

C 2399

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
A Division of XEROX CORPORATION

165

Q

Halberstamm Collection

LIBRARY
OF THE
JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY
OF AMERICA

Microfilmed by
PICTORIAL EVENTS

NOV 12 1942

הנהגת הדבר לפילוני

על שאר ההנהגות היא המולכת.
פחה על שאר כפני לבית.
לברואים החשב בחננים וננים.
ולחילים כדברת התאנים.
ועל הכל נשם מבטחוני.
כרוב טמים בעזרנו.

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תש"ע

התפלה והתחנה לא ית' צילני משגיאה ויהיה עם פי מחשבותי ויחלא ידי מטפס
אצילותי וכרכתו ויגיעני א גבול האסלמה והתכלית המכוון בזה הפועל גם בכל
האחרים שיזדמנו לידי לעמיד סימנאו לעבודתי **אמן** ואניע ואומר

להיות

חולי הדבר היותר מובהל והיותר מסוכן מבחללים והיותר ר
רביל לסא בעולם לחדשו יבקר ואין קרב לוי מהדופאים
מפחדם כל הקרב הקרב א מטבנו ימות להיותו מהחללים המתי בקיפ לפי הנהגה
מהעברא ומתכפון וגם שהתורה רמזה לזה במה שכתב ידבק וכו' ולכן נקתי
את לבי לדרוש ולתגר. אי זו היא דרך ישרה יתנהג בה האדם ויכר מעליו רק את
חיות הזה וכינותי בספרים המפורסמים בחשיבות במה שכתבו ביה הדרום.

ומצאתי בתוכו חבור אחד נקרא פילוניו חברו נצרי א' חכם ג' ול בהכמת הרפואה
והוא מה אחרונים היותר מפורסם בחשיבות. והחכם הגדול הפליא לעשות בזה
הדרוש מכל אשר לפניו כי הוא קבץ וסלת כל מאמרי הקודמים ועם מה שנעזר ע
עוד מהנסיין ומהעטרא חבר שנים עשר פרקים אבל זה הדרוש בסדר נכון קצר ו
ומבאר גם ברוב המקומות מדבר מחקו עמו על כן עמד טעמו בו ויעץ אשר ר
ראיתי עונם שלימות זה החבור ומה שכלל בו ומהתועלות הגדולות אשר לא יספק
באמתתם אם מעיין ישר להיות האמת עושה דרך לעצמו. לכן כדי לה עיל בו לכי
עמנו כזרדתי להעתיקו מלכון לרע לטין ללשוננו הקדום.

וזה

העתקה שאחד שכתתי על כל דבריו ועמדתי בסוד כלליהם
ופרטיהם מבלתי השאיר לו כל. כתבתי העולה מדבריו ולא חששתי להעתיק משה
במלה בכל המקומות כי היה זה מביא לידי בלבול ומבוכה בהעתקה כפי מה ש
שלמדנו מדברי החכם ר' שמואל בן תנחן בהצעתו להעתקת ספר המורה. גם
בשעת הארחת המקומות בדברים מה שהעתיקם המחבר מדבורי שאר החכמים
אשר קדמוהו להיות שאין בזה תועלת א הכונה גם כי רוב אמתם החיבורים אינם
במצאים אצלנו. וקודם שאבא א ההעתקה אניע ואומר. טעם היות זה החבור
כולל עניינים הרבה מאד הנה כלם עם הכתיבה בהם מצאם מקיפים על שנים
כללים. הא' הוא כלל הדברים שבאו בו יקנו לנו ההכרה והידיעה במהות החולי
הזה וכבפילתו ובאמנו. והב' הוא כלל הדברי שבאו בו יעירנו ויקמו לנו עשה ב
במה שאר לעשות וממה שאר להזהר להגלה ממנו. והבל' הראשון שהוא
אבל הידיעה כולל ג' עניינים והם דעת סבות החולי ואותיותיו

ומשפטי. ועכין הסבות הוא ציור העניינים שזרע מעניינם שעם התחדשותם
דהבעת יתחייב התחדשות והבעת החולי. ועכין האותיות הוא הראיה בעין
דשמים וסימנין מעירים שכבר בתרדמו הסבות ההם או שיתרדמו ברגות. וזה אם
כבול באקום מה או באקום מה. ואם באיש מה שיחאו בו אותות יעידו שכבר
נפל בחולי או ששעבר ביה שפדעאו ממצו או ממנהגיו שהוא מעתיד ליפול כמו י
הדבר יותר תלוי אלא שאינם תלויים המצו או מאותו המסבב וענין המעשים הוא

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

אזא זאז פיסער הרפואה אצל התכלית אם ימות גבר היחיה כי הוא יסער זה מוח
 שיראהו מהמקרים שנתחדשו יהר עב החולי או יאריו . **והביל** הכ הוא
 אצל העצה להציל הוא כולל כ'עניינים . האחד האל בשמיות
 שלא יפול בחולי זה יגיע עם תקון אייר המקום שהוא טובן בו לכקותו מהעכוס
 ושיסער עם זה תנועיתיו ועסקיו ומאכליו ומסקיו ושיכתי ויקינתו ומסגלו ומקרי
 נפשו הי אנה והיגון והכעס והשמחה ויכלכל דבריו אנה נלכ נמשכט ויגור ה
 המועיל מהם החיזוק . גם יהיה רגיל בתרופות המסוגלות בשמירה מזה החולי א
 אם בשיעור קצן לשמירה בלבד ואם בשיעור יותר גדול לכיות ולהדיק הליה ה
 הנפסדות לא הנוטה א ההפךד ושיזהר מירלוי האצטומכא . והענין הכ'נר פוהה
 לאמוך לכל הנופלים ולהגלם מדעתם וזה יגיע עם נקוי האויר גם כן ולהקדים
 להם החיזוקים ללכ מהמסקים והלעיסות גם בצגדים טובלים על הגב שינכרו
 במחזיקים מחוץ ואם יהיה נעצר הפרש במעים פמהר להנטיאו בחוקן ררוי ואם
 יהיה מהר אויים להקזה תמהר להקיוז במקום הר אוי והטיעור הר אוי ואכי דמן ש
 שיצטרך להסקותו תרופה המריקה תמהר לתת אנתה לו ולא תירוש להקדיט המצבל
 אמנס תזהר שתתן אנתה לו בשיעור ואיכות שתועיל ולא תזיק . ואם יהיה סכ מ
 מורסא תזהר מהחשיחות וההחבשות שלא תשים עם מה שירגיע אלה מה שימוסוך
 ולא תמין לפתחה עד הכשול השלם אא תמהר לפתחה אולי אחר ד'ימים וכתבתי
 לך זה הקור כאן כדי להועילך בו הזכירה והסדר כלו המעשי אמכס פירטיהם
 ואיכות עשייתם ודקדוקיהם בארוכה הלא המה כתובים תוך הפרקים הללו אשר
 עם עזרו ית' עתה באתי בהעתקתם . הפרק הא' ידבר בסבות הדבר וזמן
 חרוטו . הפרק הכ' בהזמנת המורים עליו . הפרק הג' בשמירה ומגו
 עם הרחק כדוד . הפרק הד' בשמירת ממנו עם ההרקה . הפרק הה'
 בשמירה ממנו עם המאכלים והמסקים . הפרק הו' בהשערת הטיוול בזמן
 הדבר . הפרק הז' בהשערת השינה והיקינה בשמירה מהדבר . הפרק
 הח' בהשערת מקרי הנפש והמסגל בשמירה מהדבר גם כן . הפרק הט'
 יזכיר בו מספר מה מעניינים מועילים למי שירגיל בשמירה מזה החולי כפי מה
 שישפטהו הסברא . הפרק הי' ידבר בעזר והרפואה למי שכבר מפל בחולי .
 הפרק היא' ידבר בעזר והרפואה כשנסער שיש עם מורסא .
 הפרק היב' ידבר בהנהגת האולה במאכל ובמשתה .

הפרק דאעון

אמר החכם המחבר מה שראינו אנו מעידים ומה שאנו
 מעידים אמת הוא כי אין ראוי לאדם לכתוב כי אם מה
 שידע ומה שחזע ומה שפובל בסברא היסרה . לכן אומר שהדבר ברוב הוא
 בא בקין וכתחלת החורף . וכן כתב אבותקרט בחורף חלאים חדים וקדור' חרות
 יתעוררו ברוב אמכס האביב ברוב הוא בריא ופחות ממית . והטעם כי בחורף
 האויר יותר מוכן לקבל איכות רע . גם הגופים אז יותר מוכנים לקבל א

לקבל החלשים למלשת חומם הטבעי שנחלם מצד התבת החחו' והלהיות הנושאים
אותו ופעמים שמתים אז אנשים טובי המזג רל דמייס ואדומיים בהבת הפלגית
ההתכה שקרב להם כי אן הליחות הן ריקיות מאד ובעליהם סטגיים ופתוחי ה
הנקבים ועל כן יותך חומם הטבעי וימשך א ההתכה חולשה ועל כן הם מסתככי
ועם היות שאר הם ראשונים לנפול בזה החולי כבר יקרה שילכדו ברשתו גם בעלי
מזגים אחרים כי מהנפגעים בדבר יוצאים עצמים רעים וארם ים מפסירי האויר
טבעי וכותיהם ולאחרים שאופים אותם ולכן ראוי למתחברים להם להפוך פניהם
מכבדים לזר אש אפתח או חלק כדי שלא ישאפו הכל היוצא מפייהם וכשימתם
וגם הוא טוב לחולה עצמו להחליף המקיס לא המטה והחדד כלכד אבל גם הבית
בעבור הסכה עצמה שאמרנו שלא ישובו לשאוף האויר טכבר בפחד מהכל פיהם
ונשימתם גם המקום ראוי שיהיה רחב ונוטה א קרירות ולפעמים
הדבר בא בחוף החורף אש היה הקיץ רב הגשמים או שרוח דרומית או רוח קדים
כשב זמן רב כי בהבת התמדת אן הרוחות החורף בעשה חס ולח ונעתק מטבעו
שהוא קר ויבש ולכן יקרה עובי ועכירות לאויר ועכנים בולתי אשר ובהבת זה
יחדם הדבר כש אס יתחבר עם זה מבט רע פירודי ~~הוא~~ ככיתו שהוא שתי כ
במזלות גרי חולי כי כשיתחברו כל הסכות הללו יהיה הדבר יותר חזק בלי ספק
ואמר בן סינא שאסכות הראשנות הרהוקות לדבר אשר בהבת שום מבט רע מ
מהכוכבים בלתי משוערות לנו כפילתם והסכות הקרובות הארציות שהם ההכנות
מצד יציאת האויר מהיחס האצבי א שום איכות גובר בו מקור וחום או לחות אוויר
יובש אס להבת הפלגת גשמים או כשיגת הרוחות גם אלה בהבת שום מבט שמיימי
בלי ספקו ואיפוא גם כן שיקרה שיתעפש האויר בהבת פגרים מתים ובעלות מ
מהנופגי במלחמה שלא נתנו לקבור ורע והבן שלא יקרה דבר מצד יציאת האויר
מטבעו והסתכותו א שום איכות גובר בו מהאיכס הראשוני עד שיגיע מההסתכות
הוא שיצא א גבול ההפסד ושעיכוס שהוא איכות שכי אמנם כבר יתחדשו שאר ח
הלאים מההסתכות והיציאה אל האיכויות הראשונות כלכד גם ראוי שתדע
שלהיות האויר בטפ פשוט אי אפשר שיתעפש כפי עצמו אמנם יתעפש במקרה
מצד האדים המעורבים בו כי האויר המקיף בנו אינו פשוט ונשוב ונאמר
כי שיתעפש האויר הכה הוא מעפש הליחות וראשונה הקרוב
לכל כי שפ יגיע ראשונה הרוח הכשאף ועל כן יתחדם חולי הדבר ומורסות רעורת
כמו אנטראסיס וקרענקלוס והדומים להם ולפעמים יתחדם הדבר בזמן קר
בחורף ונשתו בהבת התחבולות ליחות רעות בפנימי הגוף והעצם מההתכה ה
הראויה להם וזה יהיה ברוב בזמן טובע וריבוי פירות ומכ המסתכבים אז הם
הדמייס ורבי הכשר וככלל אמתם אר מזגיהם נוטים א החום והלחות כמו הנערים
הבגורים ועל כן ראוי שירגילו המקררים והמזעזעים הדם ומינשים כ

גם בפלי המלוי מכתבנים ברוב בזה הזמן בהבת ליחות רעות ודכיות הנעצרות
בהם בהבת סתים המעברים היות חייב גם ונעזבי הליחות עצמן ודכיותם :
ולכן יתעשמו כשלא יורקו ויולידו קדחות דבריות כי מעט הוא שיקרה בזה הזמן
קדחות אחדות ולא מורדות כי אם דבריות ועל כן ראוי בזה הזמן להשמר
מהמלוי וגם מילוי הקדס ראוי שיריקהו עם התרופה המיוחדת למין המלוי ה
ההוא או עם הקזה גם ראוי בזה הזמן להרחיקמן המאכלים המולידין ליחות
עבית ודכיות רע שבאי זה זמן שיקרה הדבר בקיץ או בסתיו יסתכנו
יותר האכסים המרכים משגל להולדת הכח שיקרה להם ועל כן
ראוי לזיזם מלכבל בזמן הדבר וראוי שברע עוד שהיו מוכנים להכתבן
בזמן הדבר הם הדריס כבתיים סדרתן מצוי בהם כמו בית הכסא או
משפך האמים של שמוש פכית וכל שכן אם ישוהו פס כלים עם שתן או צואה וזה ה
הרבה הורה עליו הכהן והסבה בזה שהעפיס המצוי באויר הזה הפרטי
משתתף עם עפוש האויר הכללי ומצא מין את מינו ונעור ועל כן ראוי לנקות
הבית ולפנות ממנו כל דבר מזרח גם ירגיל לעשות עישונים שנים או ש
שלשה פעמים ביום כדי לתקן האויר ההוא ולנקותו ממה שנתערב בו מהעפיס ו
והסרחין וזה ראוי שירגילו כל אדם ויותר אותם שהביאם הצורך לירד בבית אחד
עם העלולים מהדבר ויועיל להם שיתקרבו לאש מפני שהאש מתקן האידים ה
הנפסדים ומוליד אויר חדש וכן בהתמרה ולכן לא יזיק הנשאף בנשימה מהארר
ההוא המתוקן אבל ישמיד מוצג הלכ על מתכונתו ולהיות שהזמנים שיתחדש
בהם הדבר הם מתחלפים כמו שקדם ראוי שההנהגות יהיו מתחלפות גם כן בקצת
דברים רונה למרר ההתחלפות בקור וחום ועוד נדבר עם עזר האל בהתחלפות
אלו ההנהגות הפדק השיני באותות כאמר שהאותות המורים על
כפילת הדבר כפי מה שנתפרש בגסיון הם
אלו שנזכיר ראשונה כשיקרה בקיץ או בתחלת החורף שידאו באויר רשמים
אשמים כמראה דם ודמות כוכבים דולגים וכיוצא באלו כי אז תהיה התכה מ
מוטלבת בגופים להימת כי זה לא יקרה כי אם להפלת התלהבות האויר והסימן
וכתתי מופתים בשמים ובארץ דם ואש כו' שנית אם יבואו על הארץ היא
דבר מקצת מינים של בעלי חיים כמו צפרדעים או מיני הארבה ועכברים וכיוצא
באלו והסימן להם ערוכ דבר שליטת נשיבת רוח דרומית או רוח קדים
עם רבו עננים ואידים ונשם אין כי אלו האותות מורים שכבר נפגד מוצג הסתיו
שהוא קר ויבש וקנה מוצג זה שהוא גם ולכן יתחדש הדבר בהתיו
וכן אם יהיה האביב קר ויבש בלי מטר וינשכו רוחות דרומיים ויהיה האויר עכור
וחשוך פמ שמונה ימים עוד יזדכך עיר ישוב כבאשונה וכן בהתמדה
קשה יבאר זה שיתחדש דבר

דבר לזמן הקיץ. וכן כשיקרה שיהיו הימים חמים והלילות קרים וכן כשהקיץ יהיה
מעט חם עם רוב עננים ולא יזדכך האויר אבל יתמיד להיות עכור ועב. וכן
כשיקרה שיהיה היום האחר קצתו חם וקצתו קר או שיבוא ב'או' ג' ימים חמים ו עוד
יבאו אחריהם אחרים קרים ויתמיד זה. הנה לו האותות מבשרי שיתחדשו הלאים
מתחלפים לזמן המורף. וראוי שתדע כי כשיקרה עפוש באויר קרוב הנה ש
סיחוקו בו יותר אותם שזו טובנים קודם באויר זך כקי מאותם שהיו
טובני באויר רע כמו שאנו רואים תמיד שחיטובים בבוהר ובתחתית המגדלים ו
ו זכני עפר וספים לא יסתבנו ולא יבגעו מהחולי הזה כ'כ' כמו שיתבנו בו אשר
הרגילו האויר הזך והנקי כי לו ימהרו להתפעל מהאויר המעופש וימותו. וכן
כשיתחדש עפוש בכלל האויר יותר יתרסס העפוש ההוא במקומו המגדלי והרחבי
ממה שיתרסס במקומות המבוכים והצרים. וקודם זה היו אותם המקומות יותר
רעים מהמגדלים הרחבים. ולפעמי' שיבאו עם הדבר הגדרי והחצבה ופלי העינים
וכיוצא באלו. **הפרק הג' בשמירה** הדברי הנעשים לשמירה מזה החולי
יו ר. רבים יותר בעושים יחזיקים מהנעשים ל
לרפא לאותם שכבר נפלו בו א' כ' בדבר האסונה מהם. יבא' כי היותר קודם ויותר
בטוח הוא הרחק מהארץ ההיא וזכפי שיעור הדרך היעור הבטוחן כימי שלא
יהיה באויר המעופש לא יוזק ממנו כמו מי שלא ימצא תוך מערכת המלחמה לא
יסתכן בה. והסימן העלו מעט פן תספוי. ואם יכניחו לו לארס לדור במקום
שיש בו זה הטבע והעונש ראוי לו ראשונה שיעזר עם נפוי הבית שהוא דר בה מכל
לכלוך וטנוף בכלל ויותר מהמולידים פרחון כמו בלי סבואה והסתן ומקומות שיש
סם מים עצמים מוזמן רב ולאטפות ובתי כהאית נחוריהן דומיהן. ויזהר שלא יקום
בשחר וינא לפוז כשהאויר מעונן וחשך. וכן כשנפתח רוח דרומית או רוח קדים
אבל יעשה העשונים שיעור כזכירם לעתיד. וכשיקום בבקר יריח חומץ עכמי
ורדים וזה מועיל בזמן החם והקר יען כי זה יסקיט הנער ולחינת הרוח ומחזיק
הלב. ולא ילך ברחושת עיר וקריה אבל יתחנא בתוך ביתו ויפנה אשום עבק
שיתעסק בו. ויסגור החלונות והפתחים או ישים בהם זכוכית או בגדים שטוחים
טוחים בצעו. כדי שיכבה בהם אור ולא רוח מעופש. והסימן לך עמי ב' ב'
בחדריך ובגור. ויפנה מהם כל דבר מבאיש ומכריח וישים טכ כל בעלי רוח
טוב. ובקיץ יערב עמהם דברים קרים ויבדתי יריח דברים שהם המים מכעלי
הריח ויעטן עמהם הבית. ואין לספק בלו אולי יזיק מנד חומם כי חום אלו אינו
מוסיף בחום הלב וגם אינו מעטש הליחות. **הפרק ח' ב' שמירה** בהם תועלת מכמה
פנים כי הם יסלקו ויעבירו הסרחון מהאויר הנסוף ויכניסו לאותו סגם הוא יא
מזיק בדבר הבא בשתי ומחזיקי הלב והאומם ויתקומם עושים הילח כמו שיראה זה
בעלי העלף. ואחר שכן הוא יהיה ככך לנקי בפרע בזמן הסתת לשון הבית עם
המטה ולכונה ליגא אלואי אטורבים לאפראנו קדוקי מאשעיהם גאריאופילים
עלוב גאון עוד קנה
לאין זעפון גאמא קנעל

סממנים. ולפעמים עם אשקיבנותו וטבבטינה יעשן הבית עם לו כלם או מקצתם
 מהבא בידו. ואם לא ימצא אלו יעשנו עם לחנדולה רארו מארינו ינופירו סיפרשו
 לורו אקורו סיפירו ומכמו אלו העצים יבערו אש בבית או יעשו מהם עשונים על
 הגחלים אלו שהזכרנו הם בעלי ריח החמים. והסימן לעשונים ישימו קטורה
 באשך. ואם הוא זמן הקיץ יעשן הבית עם בעלי ריח קרים ויעיל הרבה לכריאס
 גם לחלים אם יעשנו עם שאכלוש וורדים ופרח ניכופר ופרח שליכים ודומיהם ו
 ועם חומץ שיספוך אותה על לבנה מלובכת באש או על ברזל. ועם כזבור ועלי
 קוארקוס וקפורה וקליפות הימונים טאמרישקו אוינו וענפי ארבוטטו וריבם ו
 ועם אלו יעשן הבית גם יתפשט בידו ויריח בהם כהתורה. וגם יעשן בהם מקום
 השינה החדר או העליה ויהיה בגור מכל רוח ויהיה המקום ההוא בין שני קרקעות
 או בקרקע הארץ בתכאי שיהיה בטוח מהנזילה ולא ידור בעלמית הגבוהות מכני ו
 פרוסם עגש האויר בזמן הדבר יותר הוא מצוי במקומות הגבוהים ואם יצטרך
 לו לפתוח שום פתח או חלון יפתח אותו לרוח צפון ויסגרו השאר ופטר רוח דרום
 ומירח או ישיכבם זכוכית או רקועי בגדים עומים בשענה באופן שיכבם בהם אור
 ולא רוח ובזמן החם בקיץ ובתחלת החורף ישימו סמוך אל כותלי הבית או העליה
 ענפי שלשים טאמרישקו קוארקוס קדרוס ופזרו ברצפה גמי ועלי שאלא ועלי ג
 גפנים ניכופרש ויאולש וורדים כפי אשר תמצא ירו כלם או מקצתם ויזלפו בבירת
 מי מעיין קרים וחומץ ומי ורדים. ויריחו ורדים ויאולש שמדלוש קאפורה מי ורדי
 וחומץ ודומיהם. ויעשה עשונים עם בעלי ריח קרים כ' או ג' פעמים ביום ובלי לוח
 וישבו תוך זה האויר המתוקן גם ישמחו על הכותלים או סמוך להם יריעות בגד
 פרויים במים קרי וחומץ ויזהר מלהתחבר עם העלולי מזה החולי ומלמשם אורת
 ואם יבואו אל זה ההכרח יהפוך פגיו מכנגדם ויריח חומץ. ויעשו קנטיפלורא
 עם סלי מלאי מים ומכוס' בשעיה ומכוקבי' נקבי' קטני' בטמם השענה שבהם ויצא
 המים דרך אותם הכקבי' כופלי' על שם כלי מונע תחתיהם באופן שיעשו הצרה ו
 וקולות ערבים. הפרק ה' בשמירה עם ההדקה עם העת שכבר
 אמרנו שהדבר יקרה מאצילות הככבי' כמו סבת
 רחוקית ומעפוש האויר כמו סבת קרובות ומגיעות הננה כלי ספק יתחזק זה ה
 החולי הרבה כשימצא הגופים מלאי ובעלי מנהגים רעים. ולכן ראוי שיהיה העור
 הכ' הוא מוכרח מאד להריק מהם המותרו מהלחות. אם בקיץ ואם בתחלת החורף
 והרקת הכחורים ובעלי חיצוב האדומי מהארומה תהיה עם טמרהכדוש ומירח
 בללאנוש היטריכוש ובשול פרכאש דומיהם. ובסוף החורף ובסתיו יריקו לבעלי
 המילוי עם תרופו משלשלות ה' בכה. אגריקו טורכית פליפוריו דומיהם וזה יעשה
 בינוש ובמדה ככונה. וזה שאמרנו מהרקת הליחות הקרות לא יעשה כי אם בעלי
 המילוי המופלג ועל האופן שאמרנו כי בן רסד אמר שאוי להריק המותרות החמי'
 כראה כי ברוב ראוי להריק הליחות החמות ולא זולתם. והסימן להדקה והמלא

יכא
 198
 תגל

תביעי וזכר זמן קר יהיה או חס יועיל לקיחת גרגרים ממירא זעפראן ואלואי פ
סקטרי ויועילו ב' לכל הצריך הרקה אס כער ואס זקן או בחור ומאי זה מזב סיהיז
והכלל כי הם לבוף דוגמת המעכיר הזוהמ' מעל פי הקדחה העולה בתחלת הדת חיה
כן לו הגרגרי' מריקות המותרות המקובצו' לכל האברים הראשים ומגיבי על הדם
מהעפוש וההקזה גם היא מחוייבת לקצת לשמירה מהדבר והם הנאורים והדמייס
במזגם ואולי שיהיה טוב פעם בכל ירח ותעשה קודם האכילה ושיעור הדם יהיה
משלש ועד ארבעי דרה' בפעם אחת לפעמי' מהעורק הכקר' מדיכה או מהכבר או
מהטחול כי זאת ההקזה תשקיט רתיחת הדם והאדומה בעורקים וגם גורם שלא
ירתוח לעתיד אמנם תעשה ההקזה בשיעור מועט וכן ראוי לאשר נפלו בחולי על
הזר שנאמר וכפי מה שכתבו הקדמונים וזכר הקזה ראוי שתשמור שלא יהיה ה
המוקז חלש הכח וגם שלא יהיה קטן בשני' ולא שום מוכע אחר כמו הריון או שלשול
ד' טהורים או דם כדות ואמר ראשי' אס יראה בבוף רועס תנועת דם ראוי
למעטו בלי ספק וכראה שיותר הוא ראוי ומועיל קודם הכפילה בחולי וכן חמר בן
סיכא כי כשיקרה פחד מזה החולי נעדין לא כפל בו יונד בטוחה בהם המעטת הדם
והשימון להקזה גם את בדם בריתך שלחתי אפיריך הפרקה' בשמירה
במאכלים ומשקים מפני שההנהגה הרעה מזיקה
על כן העזר הנ' הוא לשער המאכלי' שראוי להם להרגיל והם אותם שהם קלי העכול
ושזיכס מתעפשי' בקלות וסיהיו מנגדי' בטבעם לעפוש גם משו ימעט מהשיעור
הנהוג לו בזמן הקוד' לרבר כדי שלא יקרה לו רזע עכול והפסד ויזהר ב' שלא יסכול
רעב וצמא ויזהר מהבשר המוליך ליחות רעות כמו בשר הבקר וחיות השדה גם כי
הם קשי העכול וירגילו התרכבולס והקורא וזכר כל עופ זולת השוכני' במים מ
מפני שהם מולידיס ליחות דבקיות וגם שהם ממירים להתעפש בשר גדיל
וכבש' בני שנה ופרישים טובים להם ויאכלו טבולים בשום דבר חמוץ כי רוב
החמוני' מועילי' בשמירה מהדבר וישימו נקדרת הכסול זעפרן וחמוץ או אגריסטא
ואס יעשה מהם פטרא יוכלו להרגיל אלן השומרים בריאותם שום מטעם מאותם
שהוא במכהב שישימו בגחומץ מפני שהחמוץ מקרר ומיבש וירגיל הלחם הקלוי ב
בקבוח העודה שהוא טוב ליבש מותרי הלחיות שבאצטומכא והלגת הרוק אס לא
ירבה לשתות אחריהם גם הסינאמומי' בהסכמת בן כינא מנגד העפוש וכן יועיל
הקשיא ליבכא וימחה אותה בחומץ וזכרלל ראוי להרגיל החומץ בכל תבשיל או שום
דבר חמוץ אס לברו ואס מעורב בשום מבשם ערב ו כי אף גאינוס שהחומץ מציל
הבשר וכל הדברי' מהעפוש ועל כן ירגילו מיין עזירת לימוניס וכדראש וכארכנאש
גם יוכל לעשו' טבול משלשא וירידי שהוא במכהב לעשותו עם מעט סנאמומו וחמוץ
ויי חיקו הכנלי' והשומים והחציר שנפי ואורוגה וגם הפלפל מפני שאו מוכיפי' בחום
הלחות והגוף ולא תאמיין לאומרים שהשומים מועילים כי סברתם שקר מהטעם
כאירכנו גם כי הם מולידיס אידים ועשמים וגם לפי שהם מוכיפים בחום מרתחים
שורפי' הדם ומזו השריפה נולדת המורס' הממיתה גם ראוי להרחיק הגבינה כי גם

גם היא מילידה ליחות עצות ו והחלב ג' כ' כי הוא מהיר להתעפש גם כל הירקות
והפירו' ראוי להרחיק זולת מעט' וכפרט הצומח בזמן הדבר שראוי שיחשב שכבר
קנו טבע רע כפסד ולכן ראוי להרחיקם מהם כמת' רשיש ואם יקח מכלל הפירות ד
דבר יהיה מהחמוצי ובעלי קביעות ועפיו' והפירו' שמדרכם לבטלם טוב שיבטלם
כי האש יסלק מהם הרוע הנטבע בהם מאצילות הכבדי והפסד האויר ומהירקות
יקח חזרת וחלב וגנות עם חומץ ואשיטושה טובה להם הרבה לפי שהיא קרה ויבסה
ומוטב מזב הלב והדם הנמצא בחדרי' ולפעמי' יוכל לקחת מעט מגירכה וסלויאה
ועמוטטירא וכורגש וירחיק כל העשבי' והירקו' זולת הזוכרי' כי יש להכו' לחיות
ממיום קלים להתעפש והליחות הנולדו' מהם מוכנות א העפוש והיין שיטתו' יהיה
חלוש או מונג במי מעיין ויהיה צלול וזך ארום או לכן ויזהרו מהנקטר גם מהתירוש
ויין חדש כי הוא מרתוח הנוקם מכל מרקחת שיבוא בו רעש ומהמרחץ במים חמי'
ירחטו הירדים והאיקי' והרגלים במים וחומץ וירגילו הדברי' המענגי' ומיכסי' זולת
הטיוול והמשבל' וירחיקו הדברי' שהם מתוקי' הרבה כמו ענבי' וצמקי' וי' מרי' וכוכר
ורעש ומהמרחקי' שיבאו בהם כמו שאמרנו זולת אש יהיו תרופיים **השרק הוא**
מהשערת הטיוול בדבר. העזר הד' בדבר הוא שיזהר מהטיוול הרב
אכלי' יייל מעט וכנחת כי הטיוול הגרו' והעמל לחץ ותוכף הכטימה ושואף הרבה
מהאויר המצופש ואעפ"ש הליחות הקרובות ללב וכלי' הרוח.

ולכן יעשה טיוול ממוצע לא בצנה ולא בהמה ויזהר מהקטימה והדלוג והמרונה ו
ומכל מיני שעשועי' הכעסי' עם הטיוול החזק. וככלל כל מה שיחייב גדול הכטימה
ותביעותה אבל יאכל וישתה בענין ממוצע באופן שלא יתקפצו בו מותרו' שינטרך
להתיכס עם התנועה. **השרק הוא** בהשערת השינה והיקימה בשמירה
מהדבר והעזר הה' השינה בלינה תהיה בעליה או חדר סגור
מכל רוחותיו ובלתי כדרכ כרגלים ומעושן כמו שקדש ויזהרו מהשינה השקועה או
והארוכה כי השינה מלחלת ושו' ראוי שיהיו נוטים בהנהגתם א המיבשים זולת
התנועה והי' סגל פאשר אמרנו. ולא יישן ביום וכפרט בימי הסתיו'. אמנם בקיץ
בימים הארוכי' יורטה לו לישן מעט ושיהיה אחר הסעוד' כמו שעה או יותר לסמירה
מהאדי' העול' כינה מחמת המאכל שבאצטו' וענשי' כבדות בראש. **השרק הוא**
מהשערת המקרי' הכפזיל בדבר. העזר הו' הוא שיזהרו מהכעס כי

הוא לא יהיה לא עם רתיחת הדם והתלהבות הרוח. גם ירחיקו השמחה המופלגת
שגם היא מחממת בהפגה. אמנם השמחה הממוצעת וכדברי' באותי' מועילה להם
והמשבל לא הירדנו לו פרק אמנם כאמ' דרך כלל שראוי להרחיקו' וכ' שהמופלג כי
הלהוגי' אחריו יורה מוכנים להסתכן בדבר מזולתם כמו שראינו זה כמה פעמי'.
ומי שהוא רגיל לטגל ואין לו בו הנהגה ממוצעת הנה ראוי לו להכיר לחיצת הזרע
הפסדו שיטגל עד שירגיש בעצמו שכבר נתך המותר ההוא והוקל מעליו.

השרק הוא ידובר בו מהדכרי' אשר בקברא טיעוד בהש' מי שירגילם
עם העזר האלהי. העזר הטעישי' והיותו' ראוי

ראשון כי מסך על המטה הטוב מהדברים שקדמו ירגיל עוד אלו הדברים שנאלו.
הז' סירגיל - גברים ספסכיונו עליהם גדולי המופאים רעים וכן סינא' חת
תאדם אלוהי הקטרי ב' חלקים ועפראן מזרחי ומיראז מכל אחד חלק הלכיתה ק
קדוב לחי' דרהא או איטקדופול אחד כי אלו שמורים הליחות והגוף מהעפוס ו
ומצמיחת מזרעות רעות כי המיראז מוכעת העפוס בהסכמת כל הדופאים.
וגם כראה זה ספסון כי בה יחטנו הדופאים לגופים המופים להצילם מהעפוס ו
מהרסון ועוד בה תועלת כ' כשתלקח בשיעור יותר גדול מהנאמר למעלה כי
סיא תטלעל ותריק פליחות קטנות. והאלוהי הוא מסוגל לאצטומכא לכקיתה
ממותר האדומה הנמצאים בה ומנקה המופים מהפרט והשמורים. והזעפראן
הוא לכי' בהסכמת כל הדופאים. וגם הוא מועיל מטעם אחר להיותו בלתי מ
מסב זה' יחות כ' ל' אבל מעמידם על שכעם וגם כי הוא מחזיק הקרבים וכן העיד
גאלי' נוס עליו כי הוא רוחה העפוס מהליחות ולא ישכס כלל. ועד יס' לו תועלת
להזכיל התרופות שיערב בהן האוקמוות הדמוקים ואל' הלכו. וראוי שיזקחו לו
התרופות בגרים ולא משקה מכ' פבים א' כי מופי מרירות האלוהי יהיה קשה לקחת
אותו במשקה. עוד כי בין שינתנו אלו התרופות בגרי' בשיעור ראוי להרקה בין
שינתנו בשיעור יותר מעט לכונת העמירה לכד ראוי שיזקחו בגוף זמן מוחם
שיתכן שיגיע מהם רחש התועלת המוכרם ולא שחכם אפי' משה' לו הגרגים
כי עם העוד האפי' חלפו עלי' טבעה או שמונה פרקי' של דבר ולא ראיתי שהכתבן
שום אחר ממי' שהרגילם. הכ' הטלואמי' כיקו שתי' בחומץ מוזג שמים ימטך
מומס כמו התועלת הפז' מהטענות האלו הא' שהוא מקדר הלב והליחות ומסקיט
אותם מהרתיחה דוגמת המים הקרים הנשפכי' בקדירה הרותחת שמסקיטו' אותה
מהרתיחה או אם ישטבו בה בסמוך אל' הרתיחה יעכבו הרתיחה שלא תגיע. כמו
בן הוא מבכה התלחות האדומה וגם להיותו מצד המעברי' הקול' כי אל' האיברים
קראש' יועיל שלא יגיע אחר מעופם אל' הלב שיעור שיזקחו. ועוד לו תועלת ג'
כי הוא מתקן מותר' הלחות הטובים קרוב ללב ומבכה התלחותם ואם יס' לו
טעול או חולסת החוה' ימים עמו' יין לכן מקום החומץ. הב' יועיל גם כן מי
שיקח מהפרי סעיר לח' א' פעמי' בכל טבעי' וכעבר שמחמם הרבה יקח אותו כמי
ורד לו שום דבר חומץ כי הפרי חומץ ומחזיק הלב כשמוכיל אותו מהעפוס חת לו
בסגולה ומי' סירגיל' קודם הדבר ל' יסתכן בדבר וכן כתב' סינא' מהמזעיל' ש
י' טל' הוא שמום קטני' ריקים לו מטרידאטום עם הס' הגה' הטובה י' הד' לקחת
המטרידאטום כמוסכו' למעל' עם עפרית לחוק או כראה או כי מי' סירגיל' לאסול
דבר חומץ שער מועט בכל בקר וערב רחוק הוא שיחך בזה החלי'. הה' שיקח
בכל יום פ' צמי' אבק טרומכטלי' עם מי' א' אטומה או טונלמסה או מלטי' או איסקא
כיוס' או האבק לפדו בלי' מים או ילעום שפאי' עין כי הטורמי' טל' מל' הלב י'
י' מהעפוס ומאידים מעופשים והז' מיכה בלתי מחוס' וכל זה בסגולה. פ

סיקח ככל יום וזרע אתרוב וכארגנה ולימוכית קרוב לחצי דרה' עכ מטקה אסיטוסה
וטל ריבם או עם טום אחת מהאמונות הכול למעלה • ודופא א' העיד כי זרע אתרוב
וצרם טורחויכטולה וטריאקה הם הימטר מועלים לזאת העלה ול הדבר • ה'
סיקח ככל יום פעמי טאפריט כטועי בחומץ כן כת'בן כינא • קח' מה רחמי
סיחוכר'א כל אחד מהכוכבים עוברי ועמידים הוא סיחמיד לחוץ ידיו ככל יום
פעמים ארבה עם חומץ ומי ורד או עם החומץ לבדו או יתפס כידו סכנו או פג
טובל בהם מריח בני • הג' סיקח ויאטלאט ורדים אדומי' מכל א' ב' דרהמי' מכל
הסמאלות מכל א' דרה' קאנפורה אטקרוסל אחד ישחטו ויכללו ויסמוס בהדוק
אחד וימיח בהם גאם קח' זמן קר יסיף עליהם ליגמא אלואי דרכ' אחת חרע כי מי
הורד אם ישתם או אם יריח בהם בהתמדה יעילנו לעגב ולהחזיק הלב וכלי ידומ'
הי' הוא סיקח מלאכן בידוי יריאק כמים הנזכרי' כי הוא נגד העטמוס וסארסי' וכל
זיקק אם יטובל בשו המים קרן אוניקורטיו כטיבתם טי זה ג'כ מפיל הלב מוארסיות
ומוארדים ארסיים • היא סיקח ככל בקך וערב כילו אחד מה האורקות ויטתה
עליו מי אסיטוסה עם חומץ מה תולאו טולאראיסיק ו' דרכ' סמאלומו מוכר כ' דר'
גארואפילי דרכ' וחצי טורחי כטילי חצי אוקיא הסוכר פאן אוקיא • יוצרה האסוקד
כמי ורד או אסיטוסה וזה שונ מחד • סיב סיטפה הקזה ככל חרם עם טוכ ס
סיסנהטו כואל כל מנסתה מוצאר דברי' סהזכרבו למעל' זה העתקתי מספר אפוסט
דיח' ליא נוכח אחרי' כהגו למתנת סתביהם בקנת מים כבקך מה סיוכלו לקח טב
כפנת ידיהם לא מוארסית ההסתנה ולא מוספה כי אם מהאמצעי ועם זה יהי ב'
כטוחי' כטמירה מזה החולי גם לרפואה כטיטול ע'כ'ו • עוד זה העתקתי מספר
הגידו מרקחת כריי והוא חומץ א' זרע ינוצר ב' דרכ' וחצי גרוסלים מהילאס מאלים
אווסקארס נגי כרי' זדואריה מכל א' כ' דרכ' אוב' סארסיטלע יאה סרס נגיביאטו סרס
מורחיכטולה סרס עם טב תנכס דפתחי' סרס איכונה קאכטאנה מכל אחד דרכ' וחצי
פלי יאה רודא כלממיטוא מיכטה פלי יא סיר וטנו לדפנת ארכטוז או ס' ליחזכיה לרעט
מונדיו מכל א' דר' א' וליאט דילבליד קבילה זעפרן זרע אסיטוסה וסידרה אחרי יא
למסטיגה לבונה כול ארומיסיקן טיט חתום איספודי' עם לב הגבי גרדת מרומל
לגופאר חתיכות טל ספיר איטמיילרז וקורט אורס ליגמא לואי סמלום ארומים
מיאכטולאטום מוסקאסליטום מכל א' דרכ' וחצי קאנפורה די רוסאט קאנפירכא פ'
מוסב' וטא קאפירכא טל ביטפאר טרי מוספה מכל א' אוקיא אסוקאר פאן ג' ליכר'
עם זה מרקחת עם מי איסקביונה גרוטס מוטט קאכטורה זהו מופלא כטמירי' פ'
מולי' קדבר כמנו עליו חכמי' רבים גרדולי' מארפואי' ומכללם כל רופאי היסטנה ס
הגרולה סכמוספאלר • יקחו איתו על תולא סטריאקה והיתה זאת היא כטס
ככללת סטוכוהסלימות עם סעור סאלה • חפרק דר' סררי' סררי' סררי' סררי'
בהם אוקס סוכר כטלו כחולי' סעור סאלתי' • להם טוא חצא סלסי'
סי קח' יע' מוחץ ורופא וסומך לכל סמפלי' פרוס כטטס קמי' ססת וחי' סס מוספא'

באלו אמצעם אכחנו כעשה כפי מה שקבלנו מקדמונו גם מה שעולה בספרא שיש
בו תועלת ונאלץ ראשונ' שהקדחת הדברית הנה ככיר אותה כן כי האוס בחיטוני
הגוף לפעמי' הוא מעט וחלש ואם הסובל אותה הוא שמן לא תרגש כלל אבל בפני
האוס חזק וידמה להם שהם כשרפי' מטפגי' וימצא להם אותות הקדחת החדה יובם
הפה וצמא חזקה ויובם הלשון וקושי הנשימה וירגיש כאב במקומו הקדושי' א' הלב
ולפעמי' בעגבות ולפעמי' בירכיס ולפעמי' באצטומכ' ולפעמי' בחזה וכן במקומו'
אחרי' וגם באוס וסרחק בשתן והצואה והזיעה ובכל מה שיצא מהגוף גם ה'
הנשימה ונכבד א' הרפואה וכאלו שאם יהיה עם קדחת בל' מורסא ראשונה יעצו
מעט הקזה מהבאליקה ואמרת' מעט הקזה להיות מאחרי' כן יוכלו להסיף אס
תראה עם מורסא ויקורר אירס בכל מיני קרור וישטחו כתלי' הבית בענפי' אלנו
לחם וירק' כגון גמי' וסאסי' עלי' קכיס ורדים וחזרת וחלבגוגות ודומיהם ויזלפו
וירביצו הקרקע סמים קרים וחומץ ותמיד יריחו החומץ עם מי ורדים וקפסרא או
התפוח הזן למעלה ואם הוא כעצר הפרש יעשה להם חוקן חלקי' זה תאלו מאלוי'
מאדקרי' א' סקלי' בראנקי' אורסיכי' מכל' א' אגודה שעורה עם קליפתה קטכרי' מכל'
א' קומץ א' יעשה בשל' שיתק' בו קשיא פיסטולה מכוקה אוקי' מרקחת עצירת ורדי'
ר'כ' סמן ויאלולדו ב' אוקיות מלח ג' דר' יעשה חוקן ואם יקרה להם כאב בכלי' או
בעיני' ישמו עוד בחוקן גידה פיקרא וכידיקטה כפי מה שיראה לרופא וחזיקו
הלב תמיד עם אפיטימאס הלפיות עוד ככתבם כמה שיבא הפרק הי' א'

ברפואה באכצער שיט עם מורסא ונאלץ שאם תהיה
הקדחת הזאת שאמרכו עם מורסא על אי זה דר' שיהיה בוכן או קארטוכקילו או
אכטרטטי תעשה ההקזה מצד המורס' שאם תהיה המורס' תחת אבלי' הידים תעשה
ההקזה בבלי' קה מאותו הנד' ואם תהיה המורסא באבלי' הירכיס תעשה ההקזה
באפיכה מאותו הנד' ואם בצואר תקיז בהפליקה מאותו הנד' לעולם בזה החולי'
ראוי שכעזור עם ההקזה אם לא יהיה עם מוכע מחולסת כח או שהוא קטן בטנים
וכינז' באו ויקדים ההדגל עם המחזיקי' ללב ואמ' קצת שראוי שתכתן להם רפואה
משלסלת בתכאי' שתהיה בלתי חזקה כמו קשיא פיסטולה תמר הנדיוס מגבא ויאלוס
פרוכאס ריטרברוס וכינז' באו ויזהר שלא יתן להם תרופה חזקה שאיפשר שיאפך
החמר הארסי' ההוא א' המעי' יעשה שלסול בטן ומות' וכעבור שזה החולי' נוכל
פתאום גם כי החמר הזה בלתי שקט ראוי שיעזר פתאום עם רפואו רכות שאם לא
יועיל הא' יועיל זולתו ראוי בזה החולי' להריק פתאום החומר המזיק ולא בחוס' ל'
להקדים המלסל' ונאי' נוהג להריק ברוב בהקזה ומעט שאבי' מדיק בהרופה אבל
רוב הסתדלותי' לעזור עם המסכי' והמחזיקי' וההקזה ראוי שתהיה משוערת עד ה'
אוקיו' או או ח' או יותר או פחו' כפי מה שיראה לרופא כי הדם הוא אוצר הטובע
כפי מה שזמ' בן סיכא ולכן ראוי לשמר' וראשונ' יתן זה המסקה מי' אפיסופה חמי'

ליטרא מי אינדיבייא מי ורדים מי וירדולאגאם מכל א' רביע מיץ רמונים מתוקים
אז חמוצים ג' אוקיא . סוכר פאן ליטרא אחת קנפרא דרב' אחת . ואם לא ימצא מיץ
רמוני ישים תרתיו חומץ . מי אסיטוזה מחזיקים הלב מי אינדיבייא מועילים ה
לכבר מי וירדולאגאם מועילים לפעמינו של כבר מי ורדים מחזיקים הלב ומענגים
מהסוכר מועיל בעבור שהוא מתקן פאר התרופות ועם זה יש בו מזון והקנפרא מ
מזילה מההסוד ומענגת ועל כן זה המשקה מועיל הרבה בזאת העלה . ב'
יתן לו משקה ריבש משקה אסיטוזה משקה כינוסר ג' יתן מי אסיטוזה' עם מיץ
רימונים וחומץ או יעשה זה . ד' מיץ בוגלושא מיץ תפוחי אדומים מתוקים . ו
ממוקים מכל אחד רביע אחד מי אסיטוזה חצי ליטרא מי ורד רביע א' מיץ אתרוג
או בזמן חום מיץ לימון אוקיא וחצי פרח כינוסר ומכל השאנדלוס מכל א' פני אוקיא
קאנפורה חצי דרב' סוכר פאן ליטרא אחת יעשה משקה . מיץ בוגלוזה מחזיק הלב
המשקה מיץ תפוחים מענג ומחזיק חן ומשקה מועיל האסיטוזה מהצר בקדם .
ה' יוכל לתת לו חלב חמוץ והקוס מעז' אל מי החלב . ואם יקרה להם צמא
מוכבגת ישתו מי מעיין קרים כל מה שיוכל בפעם אחת כי השעור הרב מוכבגת
ההתלהבות ומקרר אומם השיעור המעט מוסיף ההתלהבות כמו שהראה זה מ
המעשה הנפח שהוא מזלף מים בחלים כדי להלהיבם ויזהר שלא יתן הצרי ל
לאותם סוכר כפלו בחלי כי הוא מופלג בחום וחזיק הקדחת . ואם יתן אותו יהיה
מעט השיעור עם מיץ לימון או חמיצות האתרוג ודמיהם עם מי אסיטוזה ומי
ורד שיתן גם מעט קאנפורה . אבל יתן הלבנים המקררים יוכל לתת המרקחה
הנזכרת למעלה בלי בשמים או תעשה זה המרקחת .
סאנדללוס וריאה גרגט וריאה פפאיר מכל אחד סניס דרהמים וירקחת בוגלושא
מרקחת . ורדים מכל אחד חצי דרהם זרע אסיטוזה זרע אתרוג או לימונים מכל א'
אחד דרה' פנרוס אורי ח' אסוקר פאן ליטרא חצי יערב הכל יעשה צדק מרקחת
ורדים עם אסוקאר יוכלו להוסיף עמיהם גרידת הכסף גדולח ספיר יאכינטי . א'
איסמירגרא עזם לב הזיל ראשורא אבורים קוראל לבן וארוס ב'ין וכיוצא בהם .
ובעבור שראוי להחזיק הלב מבית ומחוץ ולהתמיד זה הי בנה בעמים
איעזק שתעשה זאת האיפיטימה מחוץ כי היא מועילה הרבה להחזיק הלב ולפעמי'
מועיל גם כן לשאר איברים . זה תארו מי אסיטוזה חצי ליטרא מי ורדי מי
מי אינדיבייא מיל' לשי מכל אחד רביע מכל השאנדלוס ורדים אדומים זרע כינוסר
מחזיקת ופפיר מכל אחד חצי אוקיא חומץ לבן חזק רביע אחד יעורנו יוד רוסמו
על הלב וקרוב למורסא . וטועים המוסיקים הצרי על המורכב יען כי הצרי
מגרם העפוט והארסיות מפגיו ומרטיעו אל האבר הראשי וטוב שיתנו להם ט
טרושיסקו אחד מטרונססקוס

ומהמקדים הן נפגרו עם אחת מהמקדים הנזכרים למעלה ואין ראוי להתרשע
מהמחזיקי הלכ כלל אבל ראוי לעורר עמיתם ומבחי' ונאמן עתה
ומהמורסא ומפאתה ראוי לסעור ולראות עבין המורסא ומראיתה' ואם תראה
בעור ארומה או ירוקה סימן טוב הוא לו וכ' אם תמהר להתגדל עם ארומיותה
ירקותה ואם תהיה שארה או כוטה א המורות אין א' מהם שיכיל כי אם בפליאת
ותחיתן לו חסך משאר תאדם לא ככרו כחונ' ולהיות חומר המורסא הזאת ארסי
מחד עד שאז מפאיד ענם הזכר אשר הוא בו מוסנה אותו ממראהו ומטלח או
איכות רב כפ' אד ומעוטם א' הלכ בא זנעו העורקי על בן ראוי שיטעם על המורסא
דברי מוסכי ופתיחי הנקבי על בן ראוי שיטעם א' יציקות עם כסול קומחילא ואכילס
וספג טבל בו יוסם על המורסא ויעשה כן פעמי רבות ב' ישמון על המורס'
פלי המוסה ואז כ' יעא שרטה עוד ישמון פעם שנייה כלי האניחה ג' יושמו
עלוקת על המורס' ד' יוקח תרנגול או בן יוכה וישמון מעט מלח כפי הטבעת
סלו וישמון אותו על המורסא ויהיו אותו עם עד שיתבטח וימות כל ז' הוא כרי
לזאך המור לט המורסא ולמכעו טלח ירוך א' הזכר הראשי ועל כן יזאד טלח
ישים על המורסא דברים מרתישי' שהם יושיפי להוביל האידים הארעים והעשנים א'
הלכ ולא ג' כ' משיחות כמו האינסומדי' אש ודומיהם לפחות בראשונה כי הם כותמי
הנקבי על בן טועים המשימים עם שמן ורד או שמן אונכפאסיכוס וכולאומי יקו ו
דומיהם אבל ירעה לפים הדברי הללו בין הלכ זה ורסא כרי לבתום עם הנקבים
למיתה טלח יעלו האדים הארעים והעשנים אל הלכ ה' יעאזה התחבוסת
לכן סיכא קאפילי וי' אדם אמריפליסי' ולוכילים מימדיט טרם איביטקי
מכל אחד מלא כף יבטלו בגים ויין טוח בטוה עד שיכלו בטבול וילא בחוק ו
יוסם בו דכע שיעור המספיק ויעשה תחבוסת וישחר בו אוקיא מלכך שרפינו
תחבוסת אחד קריקוס מהאמני' נמוקי' מוכוס מחרביהם מכל אחד ב' אוקיא ש'
טלמיטרי' ג' דרכ' שאר חמוץ ג' אוקיא דכע אוקיא א' שמן קומחילא המספיק יעשה
תחבוסת' אחד שאר חמוץ יעורכ עם מיץ אסקבוסה ערוכ יפה' אחד חלמוץ
בינה יעורכ עם מיץ אסקבוסה ומלח א' התחבוסת ראוי שיטעו למורסות ש'
סאינס מתבקעות בראשונה כמו האכערטט' וראוי שתדע שבהכמות בן סיכא
גם בענתי' ראוי לפתוח המורסא קודם שיתרבה בה מוגלא על בן אמרו קנת ש'
שראוי לפתחה בינס הד' עם הראשוריו או כלי ההקזה' ואזי לפעמים שהייתי מטה
לעשות בן ולא היה ימצא כי אם מעט דם' אבל בבקור השמי היה ימצא ראשונה וירוס
וא' כ' מוגלא על בן אין ראוי להשקות הפתיחה ואחר הפתיחה ישמון התחבוסת על
ש' אחד בו המור גם על הבק' וי'ם אכנים שמוציאין המורסא כלה שיעטם א'
איתה עם המלקחיים המיוחדים לדבר האז ומותכים אותה' ואזי מחפס כזה
לידית מכאב גדול ואיפשר שימשך מוחו כפילת הכח גם לפחד מרוב טלח דם ו
ועל כן הדבר הטוח הוא שיטענה מה שאמרנו למעלה' ואם ירוק יב

ואם יודוץ שכ אכענוע או קארטומקלו או אם הפרכיאן לברטט עש בלב חמ
מעט כפח עם סחרות וברישת ויתר הב יחד יבולג רחוקים המוניכ סך אשר ס
חס או סחומן ויגטו כחוק ויוסמועליו גב חלמון ביצה נא עם מלח יועיל ללמ
העילת קודם התחדות הנבע זלחריי וכן ברוכיה כילוסת לבדה יועיל הרע
יטלכטים סלמים אותה בין סכי אכמים יתכן האיטקאכיוסה תועיל הרבה נזה
צעבן סחורנו למעלה גם יועילו להס כל מוזי קונפואילדה ואלה כך יעובו ה
התחבטות הזכרים כרי סיעלה הגברי ודען יתכן כי זה החלי הוא כל כך
רע שהוא מענה להפח הרעה פעמים סיראל פס סתן סוכ עם
סמרים סוקע ילמאל אותות טובי והחלה חולך למות והשעם סהחומר הרע מאל
וארכיו אין הטבע יכול לו וסונא אלתו ומתיאס ממונו ואינו מסתדל לרחותו אבל
פוכה לעכל המון ועושה ביטול טוב וסמרים בטתן ויסתכן החולה מסבי סית יאס
מומו גס הרופא והסימן לו ויס בספה כלל מספס ב' אס ימאל למה קנת
כרי אדם מתיש מזה החולי ילחריס כושעיס ממונו גסיכך כי זה יקרה
מכ פנים הא בשכביטל אדם תחתן והוא סקנת גופיס יתגר מוכרים א העפוס
מקנת והס הדמיוס עמוגס והפערים כי גו במוגס קמים ולחיס מהכמיס אל א
איכיות העפוס ואס כפסגו אל סדים עליך כי יאכנט הקאל הרע יעשה רועס ב
בקנת גובר על זולתם בי סתמאל הגורס מענד לכל המוגי זולת למסכי
עמוגס הוא קר ויכס סהס טעם יתגר סקאינו מוזיק להס חולת היא גם כן התפיסה
לסמאל למה במקום פלוני יתגר מוקוס אחר כי סס הוא חוזק המכט יתגר ג'
אס ימאל למה מתיס ברוב הדוקקים דס אסיכך סהדקיקה כבתה נקיעת
מורקא המוכה ללב וכלמה סימאל להגיש סס העפס יתגר כערו המות ואס
פסלגי למהזה החומר הארכיו הוא רין אל הלג יתגר מההסמאל האיפריס הרלס
יאסיכך בי והבצו לתפול הארסוס לרון ראסונה אל הלג גס יתגר כו ההיזק יתגר
מהסאל פי הוא נקל להתפעל יתגר מהס דפרק רכניס עשור בהנהגת
במחל ומסתה הנהגת חלו החוליס תהיס כ
כהנהגת בעלי קדחת חדה וינתן להס לאכול מה גידו לכד סתיה מעט השיעור
ותנתן להס פעמים רבות תבוסות כמו ססמור במה סיכוא ולחיות כי זה החומר
הוא כן ארכיו ורע שהוא מוזיק אלג והדוח והמסוס הגוף יתגר מחומר סאל
חוליס על כן אנו צריכין סלסה דברים א חוליס הדוח ב' מנקיס הדוח חולי
העפס ב' מקרריה הקדחת וברוח יולד עם מאכליס קלי העכול והמקוי יניע
עם הלגיס הזוסריס למעלה והקרור מגיע עם הדרייס סקדיו למעלה ברפואת
ועם מאכליס מקרריס והמאל יתיה ראסונה סיעבוסל פרגולתחדטה מלחה
חוליס יטושה ואגריטוהחזרת עם העפאלן וחומן וינתן לו המרק אחר סיכוס ב'
ינתן לו כזול טעורה שיערב עמה סכולת סועל עם ח' סקדים וירעה להס
לסל קנות היתרובולת הזוכרת עם חין לימון או סארנה או אגריטוה

סליחת יתקן לו דבר מועט מיעוף כלו או מוטל עם אבינושה • ולפעמים כחוק
התורה עם מאכלים ערבים אעפ"י מהם מקבצים בגד מה • ובבבת המקרים
המקרים שחזו ממוסמסים הגוף ראוי שיכתבו מאכלים תכופים להוליד הדוח ב
שיעורים ולחזיק הכח וראוי להודרו בחוק באימה חכפילת התורה • ולכן
כתב להם אבות ותפוחי רוחיהם כלים בגולי ויוכלו לתת להם רגלי הכבש עם

חומץ • ואם יתבו להם יין יהיה זך וטוב
ורחבי ומוטה לאדם חזון הרבה בני מ
מעייץ • וירעה להם לשתות כרי לשמור
עמו התורה • ואמר אחד מגדולי הדושים
שאל יוכל לסבל האולה טום האחד ול
בראשון החוקן והחקה והזיעה יכל • ב
בדאי • אם כן ראוי שימנעו מאכלים מ
מתחלפי טובים ושיתענג עם האולה ויהיו
כל כך פזותים לטבעו ולתאונו שיאכלם
מרטוב • ולעולם יתקן מאכלם עם טום ד
דבר חומץ • משוכה לרי קדם אשר

בדבר טמים כעמו וכל שבאם צוח
מזכרותם ואטלותם והסתעפתם
מטביח שאון ימים ומוטל
ברוחות יכלנו מרוב
האשרכת והטמד האיר • ויצליח
סופג להגיע אל אי ההצלחה טבתו
בבית יא לארך ימים • ארי

לך אתה האומנין בחבור הזה שאין יכולת היום לבעלי לשון העברית
להצטייף לשון לכל העבדיים והמוסאים אבל קצרה ידם בזה אז
מוטב לשנות לא כי החסרון מצד הלשון תלילה כי ארוכה מאדן מדה ורחבה מפי
אונסם שבלותבו ודלותבו לאורך גלותם גרמו שאסרה לשונם וחסות
החמיכה ודיכת בטונפו ולכן כתבייב לי בזאת ההעתיקה מה שמתיידי לכל מעתיקי
החור מחבורי הרפואה לכתוב דרך סמות התרופות בלשון העתיקה ולטרק עול
הדרישה מעל שאר העלתי בקי בבלש או במקצתם סדרתים כאלו הדפין על סדר
האלפא ביתא ומבד כעבתי שפירכסם בלשון ערב כי היא כמסותף היום לרוב ס
העלם והמקומות שלא מוטתי להם שתרין הארתי המקום חלק הבא מולא את ידו

אינולא קנפאכס רסאן	איספודין טכאסיד	אכנודאסיהם
אזיאס	אזימיי	אונכפאכסיהם
אכבריה	אזעאודסיהם	אזיטקכסו ארבר
אקורו	אכיו יולף	ארטוטו
אזלי סיקטורי אוקטורי	אזאריק גריקן	אזריטסה חרס
אזרובה	אזיטסה חמוד	אזיקאכיוטה טוקשי
אזיקורכו	אזריכי דוכו	אזיקא
אזיקרוסול	אזיטמיה דמוד	אזיכריכיא הידכסא
אזימירגול	אזיריט עב	אזיט יאכסן
אזימורדיאס	אזריטליים	אזיטק
בלטמינה	באלרמיכיק טין ארמי	באלכקי ארטיס
בימדיקטו	בוגלוסה ליקן תמוד	בולו
בידייריאן	באליקס בעליק	בוכת
ביאין באן	בזומסה	
בריאוסיילי	דפתאיה	דראכמא דרסו
ויאלאס	זירדולאגאם בקל אמוקן	זולוכיליטמימדיים לבלב
זירוס	זירואיאן גזאר	זיריכטילי
זיביכסיהא	זומאר הכדיותם	זומאראם
זומאריק	זומכיד זומטיט	זומסיק
זומריס	זומפירז אסול	זומר בטכר
זומר	זומפירז אסול	זומר בטכר

